

Киселиця Оксана Миколаївна
Богів Анастасія Сергіївна
Максимчук Роман Дмитрович

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО ДЛЯ ЗДОРОВ'Я ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Наукова стаття присвячена дослідженню питання застосування здоров'язберігаючих технологій в навчально-виховному процесі закладу вищої освіти. Головною метою будь-якого навчального закладу є збереження здоров'я студентів, формування в них необхідних знань, умінь, навичок здорового способу життя, навчити їх використовувати ці знання в повсякденному житті, тому важливе значення має компетентність керівника, який веде навчальний заклад до досягнення мети.

Ключові слова: здоров'я, навчальний заклад, технології, збереження здоров'я.

Abstract. *Kyselytsia O., Bogiv A., Maximchuk R. Creation of a favorable educational environment for a higher education establishment. The scientific article is devoted to the study of the application of health-saving technologies in the educational process of the institution of higher education. The main goal of any educational institution is to preserve the health of students, to form the necessary knowledge, skills and habits of healthy lifestyles in them, to teach them to use this knowledge in everyday life, therefore the competence of the head who leads the educational institution before reaching the goal is of great importance.*

Key words: health, educational institution, technology, health preservation.

Вступ. Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління українців, зокрема студентів. Цінність здоров'я в цьому випадку повинна розглядатися державою як ключова, оскільки здоров'я нації в цілому залежить від здоров'я кожного її громадянина і є умовою не тільки розвитку і зростання, але і виживання суспільства. Актуальність даної проблеми визначається, перш за все, погіршенням в останні десятиліття стану здоров'я учнівської та студентської молоді. Дане явище асоціюється з рядом об'єктивних і суб'єктивних причин: низьким економічним рівнем життя більшої частини підростаючого покоління; умовами навчальної діяльності, відсутністю механізму стимулювання культури здорового способу життя молоді; низької активності у відношенні до свого здоров'я; зниженням інтересу студентів до гармонії духовного і фізичного розвитку особистості [6]. Це обумовлено і тим, що існуюча система освіти не розглядає збереження та поліпшення стану здоров'я як один з пріоритетів своєї діяльності, в результаті ж організація та утримання освіти ведуть до його погіршення у

всіх учасників освітнього процесу [2].

Мета та завдання дослідження. *Мета даної роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні умов створення сприятливого для здоров'я освітнього середовища у закладі вищої освіти. Основне завдання – дослідження сучасного стану управління навчально-виховним процесом у закладах освіти на засадах здоров'язберігаючих технологій.*

Матеріал і методи дослідження. З метою вивчення сучасного стану управління закладом вищої освіти на засадах здоров'язбереження, нами було проведено констатувальний експеримент, який здійснювався на основі розробленого анкетування.

Для участі в анкетуванні були залучені студенти-магістранти спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)», «Фізична культура і спорт», «Фізична терапія, ерготерапія», а також керівництво Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (університету та педагогічного коледжу по 8 осіб). Опитування респондентів було здійснене за допомогою анкети «Методика діагностики здоров'язберезувальної компетентності студентів» за Кузнецовою О. Т. [1, 5].

Результати дослідження та їх обговорення. Було визначено такі основні завдання констатувального експерименту:

- 1) з'ясувати реальний стан використання технологій здоров'язбереження у навчальному закладі;
- 2) виявити рівень обізнаності керівників та магістрантів щодо здоров'язберігаючих технологій;
- 3) визначити причини, через які не використовуються здоров'язберігаючі технології на практиці.

Проаналізувавши результати анкетування, ми дійшли висновків, що здоров'язберігаючі технології в управлінні закладом освіти використовують лише 5% опитаних керівників, 95% керівників і студентів-магістрантів мають знання про здоров'язберігаючі технології, але на практиці їх не застосовують.

На питання «Які здоров'язберігаючі технології Вам відомі?», учасники анкетування відповіли так: 90% знають, застосовують на практиці та мають позитивний результат від оздоровчих технологій та технологій виховання культури здоров'я, застосовують, але з перемінним успіхом здоров'язберігаючі та технології навчання здоров'я. Не так все добре із прийомами здоров'язберігаючих технологій, які відомі керівникам навчальних закладів та використовуються ними у роботі. Анкетування виявило, що керівники навчальних закладів серед запропонованих прийомів здоров'язберігаючих технологій виділяють лише один, як відомий, але його використовують не систематично, а з перемінним успіхом – це інформаційно-навчальний прийом. Також нами було проаналізовано причини, що стримують та перешкоджають використанню здоров'язберігаючих технологій у навчальному закладі. Результати опитування наведені на таблиці. 1.

Причини, що стримують та перешкоджають використанню здоров'язберігаючих технологій у навчальному закладі.

Дані таблиці свідчать, що серед основних причин, які перешкоджають використанню здоров'язберігаючих технологій у навчальному закладі, на думку керівників є: відсутність підтримки з боку адміністрації – 75%, відсутність інформації про нові технології виховання та навчання – 55%, виникнення сумнівів щодо можливості застосовувати щось нове – 50 %, немає необхідності, традиційне навчання дає ефективний результат – 30%, невпевненість у корисності даної технології та можливі помилки і невдачі, а це неприємно – по 25%, варто зазначити, що керівники навчальних закладів не бояться впроваджувати нові управлінські технології у своїх закладах.

Таблиця 1

Причини, що стримують та перешкоджають використанню здоров'язберігаючих технологій у навчальному закладі

№ з/п	Причини	Показники оцінки % до максимального балу		
		Чернів. нац. у-тет ім. Ю. Федьковича	Педагогічний коледж ЧНУ	Середній показник
1.	Важко впроваджувати щось нове.	0	0	0
2.	Невпевненість технології у корисності даної.	3	2	2,5
3.	Виникають сумніви щодо можливості застосовувати щось нове.	6	4	5
4.	Можливі помилки і невдачі, що є неприємним.	4	1	2,5
5.	Немає необхідності, так як традиційне навчання дає ефективний результат.	4	2	3
6.	Відсутність інформації про нові технології виховання та навчання.	6	5	5,5
7.	Відсутність підтримки з боку адміністрації навчального закладу.	8	7	7,5

На прохання відмітити за рангом значущості основні фактори, через які гальмується розвиток здоров'язберігаючих технологій, опитуванні відмітили позиції в такій послідовності:

- 1) відсутність програми розвитку здоров'язбереження в навчальному закладі;
- 2) слабка матеріальна та науково-дослідна база навчального закладу;
- 3) орієнтація педагогічних працівників на традиційні форми роботи;
- 4) опір змінам з боку колективу навчального закладу, небажання порушувати стереотипи поведінки і освоювати новий вид діяльності;
- 5) відсутність матеріальних та інших стимулів для навчального закладу в цілому і для адміністративно-управлінського, педагогічного та технічного персоналу.

Висновки. На думку майже всіх учасників експерименту мета здоров'язберігаючих освітніх технологій полягає у створенні безпечних умов життєдіяльності навчального закладу. Виявлене свідчить про те, що специфіка управлінської праці керівника потребує не лише особливих особистісних практичних умінь, а і необхідну команду педагогів, які вміють впроваджувати, розробляти інтегровані навчальні курси, програми та не бояться впроваджувати щось нове навіть через помилки. Реалізація цих завдань є досить складним процесом, який не завжди призводить до бажаного результату [4]. Це зумовлено, перш за, все тим, що в нашій державі не виражена достатньою мірою позитивна мотивація до здоров'я і здорового способу життя. При цьому цінність здоров'я у суспільстві не займає перших позицій в ієрархії людських потреб [3]. Вважаємо, що головною потребою сьогодення є питання збереження здоров'я громадян. Отже, головне завдання керівника навчального закладу це – забезпечення збереження здоров'я усіх учасників навчально-виховного процесу.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні проблеми шляхів застосування здоров'язберігаючих технологій в управлінні навчально-виховним процесом у закладах загальної середньої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузнецова О. Т. Професійна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових досліджень. Вісник Чернігівського державного педагогічного університету, 2011, 86, 368-371.
2. Мещерякова Г. П. Организационно-педагогическое обеспечение реализации здоровьесберегающих технологии в образовательном процессе вуза: автореферат. Ставрополь, 2006, 24.
3. Ткаченко В. В. Основні аспекти поняття «здоров'язбережувальні технології». Наука і освіта, 2014, 177-180.
4. Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах : Рекомендаційний лист МОН України керівникам вищих навчальних закладів від 25.09.2015 № 1/9-454. URL : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47947/ (дата звернення: 06.03.2016).
5. Kuznetsova O. Forming and development of health-preserving competence of future specialists is in educational space of institute of higher. Transformations in Contemporary Society: Social Aspects. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017, 314-320 [Ел. ресурс].
Режим доступу:
http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/Monografia_2017_2.pdf
6. Yarmak O., Kyselytsia O. Moseychuk Y., Dotsyuk L., Palichuk Y., Galan Y. (2018). Comparative analysis of parameters of the physical condition of 17-19-years-old male youths with different motion activity level. Journal of Physical Education and Sport, 18(1), 276-281.